

Karlstads kommun
karlstadskommun@karlstad.se

Rektor vid Stodenesskolan
Marita.sandelin@karlstad.se
Rektor vid Kronoparksskolan
Charlotte.olsson2@karlstad.se

Beslut

2017-03-02
Dnr 400-2015:7429

Beslut

efter kvalitetsgranskning av fördelning av lärar-
resurser i Karlstads kommun, Stodeneskolan
och Kronoparksskolan

2017-03-02

1 (13)

Dnr 400-2015:7429

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av fördelning av lärarresurser i grundskolan under hösten 2016 och våren 2017. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om kommunala skolhuvudmän och rektorer arbetar för att resurser, i denna granskning resurser i form av lärare, rustas och fördelas efter elevers förutsättningar och behov. I fokus för granskningen är kommuner där det finns skolsegregation avseende elevernas bakgrund.

Granskningens två huvudfrågor är:

1. Utgår huvudmannen vid planering för, och fördelning av, lärarresursen från kunskap om skolornas olika behov?
2. Utgår rektor vid planering och faktiskt nyttjande av lärarresursen från kunskap om skolenhetens behov?

Granskningen av Karlstads kommun samt Stodeneskolan och Kronoparksskolan ingår i detta projekt. Karlstads kommun besöktes den 15–17 oktober 2016. Ansvariga inspektörer har utredarna Ronny Högborg och Rut Hård af Segerstad varit.

I samband med besöket genomfördes intervjuer med politiker på nämndnivå, förvaltningstjänstemän, rektorer och lärare. För att kunna bedöma huvudmannens och rektorernas arbete med att fördela lärarresurser har Skolinspektionen även begärt in ett antal dokument, bland annat dokument som används i huvudmannens och skolenheternas systematiska kvalitetsarbete.

I detta beslut redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. I beslutet ges också en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet.

Kvalitetsgranskningen omfattar totalt 20 kommunala huvudmän och två skolenheter i varje kommun, det vill säga totalt 40 skolenheter. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de huvudmän och skolenheter som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden hos andra huvudmän. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens kvalitetsgranskning visar att Karlstads kommuns arbete med att fördela och rusta lärarresursen i många avseenden fungerar väl, men att det också finns delar som behöver utvecklas.

Granskningen visar att huvudmannen har en medvetenhet om att det finns skolenheter som i högre grad än andra skolenheter i kommunen har obehöriga lärare. Det är angeläget att det sker en fördjupad diskussion i kommunen om detta och att huvudmannen hittar former för att komma till rätta med denna problematik. Skolinspektionen bedö-

2017-03-02

2 (13)

Dnr 400-2015:7429

mer att huvudmannen har ändamålsenliga former för dialog med skolenheterna, men att dialogen i högre grad behöver handla om hur resurser, inklusive lärarresursen, används i skolenheterna och hur denna användning påverkar elevernas utveckling och lärande. Detta är viktigt för att ha en uppföljning som ger huvudmannen goda möjligheter att på ett skyndsamt sätt medverka till att identifiera utvecklingsområden vad gäller dels sitt sätt att fördela och stärka lärarresursen, dels rektorernas planering och nyttjande av lärarresursen. Skolinspektionen vill i detta sammanhang påpeka att i en av skolenheterna som ingår i granskningen undervisas eleverna i ett av ämnena av en lärare som inte är behörig i ämnet, trots att det finns behöriga lärare att tillgå i skolenheten.

För att utveckla kvaliteten i arbetet med att fördela lärarresursen behöver huvudmannen i högre grad fördela förstelärartjänsterna, så att tjänsterna fördelas utifrån elevernas förutsättningar och behov. Vidare bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har ett strategiskt arbete med kompetensutveckling och kompetensförsörjning.

Granskningen visar att rektorerna i Stodeneskolan och Kronoparksskolan i huvudsak fördelar lärarresursen väl i förhållande till elevernas förutsättningar och behov, även om det förekommer exempel där eleverna undervisas av obehöriga lärare. Lärarna i de båda skolenheterna ges också en adekvat kompetensutveckling. Skolinspektionen noterar att Kronoparksskolan utgör ett tydligt exempel på ett väl utvecklat strategiskt förhållningssätt till frågor om kompetensutveckling, vilket också har en koppling till skolenhetens strategi för att vara en attraktiv arbetsplats.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Huvudmannen behöver förbättra uppföljningen av hur rektorerna använder tilldelade resurser, inklusive lärarresursen, och hur denna användning påverkar elevernas utveckling och lärande. Detta är viktigt för att huvudmannen ska ha goda möjligheter till att skyndsamt medverka till att identifiera utvecklingsområden vad gäller dels sitt sätt att fördela och stärka lärarresursen, dels rektorernas planering och nyttjande av lärarresursen.
- Huvudmannen behöver förbättra sitt arbete med att fördela lärarresurserna, så att förstelärartjänster i högre grad fördelas efter elevernas förutsättningar och behov.

Skolinspektionen har vid sin granskning också identifierat väl fungerande inslag i huvudmannens och rektorernas arbete med att fördela lärarresurser. Exempelvis de former för dialog som sker mellan huvudmannen och skolenheterna och den tydliga strategin för kompetensutveckling som finns i Kronoparksskolan.

2017-03-02

3 (13)

Dnr 400-2015:7429

Beskrivning av huvudman och besökta skolenheter

Karlstads kommun ligger i Värmland och har cirka 90 000 invånare. I kommunen finns 29 grundskolor, varav 3 fristående och 26 kommunala. De kommunala grundskolorna är indelade i tre skolområden. Av kommunbladet för 2015 framgår att andelen elever i årskurs 9 som inte nådde kunskapskraven i ett eller flera ämnen var 17,1 procent. Motsvarande andel för samtliga kommuner var 24,7.

Stodeneskolan ligger i skolområde väst och har enligt uppgift från rektorn totalt 316 elever, från förskoleklass till och med årskurs 6. Stodeneskolans lärare är indelade i tre arbetslag; ett som omfattar förskoleklass och årskurs 1, ett som omfattar årskurserna 2 och 3 och ett som omfattar årskurserna 4–6. Totalt finns ett tjugotal lärare i skolenheten. Av nationell statistik framgår att den genomsnittliga betygspoängen för eleverna i årskurs 6 våren 2016 är något högre i de flesta ämnen än motsvarande värde för riket. I ämnena slöjd och hem- och konsumentkunskap är dock den genomsnittliga betygspoängen lägre än motsvarande värde för riket. Enligt Skolverkets statistik över de nationella ämnesproven i matematik för årskurs 3 läsåret 2015/16 var andelen elever som nådde kravnivån högre än riket i samtliga delprov. I nationella ämnesprovet i svenska var andelen elever som nådde kravnivån högre än riksgenomsnittet i 7 av 8 delprov.

Kronoparksskolan ligger i skolområde öst och har totalt 354 elever, från förskoleklass till och med årskurs 3. Lärarna är organiserade i 4 arbetslag, vilka samtliga ansvarar för förskoleklass till och med årskurs 3. Totalt finns ett tjugotal lärare i skolenheten. I de nationella ämnesproven i matematik för årskurs 3 var andelen elever som nått kunskapskraven lägre i samtliga delprov än vad motsvarande värde var för riket. I ämnesproven för svenska och svenska som andraspråk var andelen elever som nådde kravnivån högre än riksgenomsnittet i de flesta av delproven för respektive ämnesprov.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

1) Utgår huvudmannen vid planering för, och fördelning av, lärarresursen från kunskap om skolornas olika behov?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannens arbete med att planera för och fördela lärarresurser fungerar väl i flera avseenden, men att det finns delar som behöver utvecklas. Huvudmannen har ett system för resursfördelning som utgår från elevernas förutsättningar och behov. Detta system innebär att skolor med vissa socioekonomiska förutsättningar och en högre andel av elever med utländsk bakgrund tilldelas mer resurser.

Skolinspektionen bedömer att resursfördelningsmodellen i hög grad bidrar till att lärarresursen stärks för skolenheter som behöver det. Huvudmannen visar också på en

2017-03-02

4 (13)

Dnr 400-2015:7429

medvetenhet om att det finns skolenheter som i högre grad har obehöriga lärare och som har svårare än andra skolenheter att få behöriga lärare. Det är angeläget att det sker en fördjupad diskussion i kommunen om detta och att huvudmannen hittar former för att komma till rätta med denna problematik.

Granskningen visar att det på kommunnivå förs diskussioner om att förbättra förstelärartjänsterna utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Skolinspektionen bedömer att kvaliteten i huvudmannens arbete att fördela lärarresurserna efter elevernas förutsättningar och behov skulle öka om förstelärartjänster i högre grad fördelas efter elevernas förutsättningar och behov.

Huvudmannen har enligt Skolinspektionens bedömning ändamålsenliga former för dialog med rektorer och lärare genom de så kallade resultatdialogerna. För att höja kvaliteten i huvudmannens uppföljning av hur tilldelade resurser används, inklusive lärarresursen, bör dialogerna mer systematiskt inriktas mot hur resurserna, inklusive lärarresursen, används och hur denna användning påverkar elevernas utveckling och lärande.

Vidare bedömer Skolinspektionen att Karlstads kommun har ett fungerande arbete att säkerställa lärarresursens kompetens, både vad gäller kompetensutvecklingsinsatser och genom strategier för kompetensförsörjning på kort och lång sikt.

Karlstads kommuns resursfördelningsmodell för grundskolorna

Av dokumentation framgår att kommunens resursfördelningsmodell syftar till att dels anpassa resurser efter kraven på undervisningen i olika åldrar, dels kompensera för elevernas socioekonomiska olikheter. Modellen bygger på ett grundbelopp som skiljer sig beroende på om eleven går i förskoleklass till och med årskurserna 1–3, årskurserna 4–6 eller årskurserna 7–9. Kompensationen för elevernas socioekonomiska skillnader sker genom ett så kallat strukturtillägg, varav skolenheter i vissa stadsdelar utöver detta får ett förstärkt strukturtillägg.

Strukturtillägget bygger på föräldrarnas utbildningsbakgrund, om eleverna eller deras föräldrars är födda utomlands samt förekomst av försörjningsstöd i familjen. Föräldrarnas utbildningsnivå delas in i två kategorier, en där utbildningsbakgrunden är att modern har högst grundskola och en annan där modern har högst gymnasiala studier. I modellen för resursfördelning har föräldrarnas utbildningsnivå totalt sett den största viktningen, medan kategorin utlandsfödda har den näst största. För att räknas in i den förra kategorin ska eleverna antingen vara födda utomlands (exklusive Danmark och Norge) och invandrat de senaste sex åren, alternativt ska föräldrarna ha invandrat de senaste sex åren. Båda föräldrarna ska i båda fallen vara födda utomlands. Av intervjun med representanter för förvaltningen är faktorerna i modellen valda utifrån att de är stabila över tid och att de har en statistisk betydelse för måluppfyllelsen.

I resursfördelningsmodellen finns inte den faktiska måluppfyllelsen för olika skolenheter med som grund för viktning. Modellen handlar i det avseendet mer om förutsätt-

2017-03-02

5 (13)

Dnr 400-2015:7429

ningar än om utfall. I intervjun uppger representanter för förvaltningen att det är problematiskt att ha med den faktiska måluppfyllelsen som en variabel, då det skulle innebära ett gynnande av skolenheter som inte lyckas med måluppfyllelsen. Däremot framgår att det förstärkta strukturtillägget kan bygga på måluppfyllelsen. Det förstärkta strukturtillägget kan dock också tilldelas utifrån att skolenheten finns i ett område med stora ohälsotal, en social problematik eller låg utbildningsnivå.

Fördelning av lärarresurserna

Enligt representanter för förvaltningen använder rektorerna strukturtillägget för att anställa fler lärare och till att exempelvis ha två lärare i klassrummen. Resursfördelningsmodellen innebär i det avseendet att lärartätheten är högre i så kallade utsatta områden, och att vissa kostnader lyfts bort från rektorerna så att de i stället kan köpa de kompetenser som behövs.

Representanter för förvaltningen uppger även att det finns en relativ god behörighet hos lärarna i kommunen och de flesta av lärarna har inte haft problem att få legitimation utfärdad. Det finns också en strävan i kommunen att gå ifrån ett så kallat klasslärsystem och i stället i högre grad organisera undervisning efter behörighet. Representanter för förvaltningen framhåller dock att det finns skolor i ytterområden där det saknas behöriga lärare och att skolenheter med sämre resultat i större utsträckning saknar behöriga lärare.

Representanter för förvaltningen uppger att rektorer har påtalat ett behov att göra skolenheter i ytterområdena mer attraktiva att arbeta i. Detta har bland annat diskuterats i termer av löneförmåner. Representanter för förvaltningen uppger att det är viktigt att blir en diskussion i kommunen om att eventuellt locka behöriga lärare till ytterområdena eller omfördela lärarresurser till dessa områden, så att en sådan omfördelning upplevs som något positivt. Annars finns risken att lärare säger upp sig och söker arbete i någon annan kommun.

I intervjun med representanter för förvaltningen ges dock exempel på att det vid något tillfälle har skett omfördelning av lärarresurser mellan skolenheter. Detta har gjorts på skolområdesnivå när någon rektor påtalat ett behov av en ytterligare lärare. Vid en sådan omfördelning har de andra skolorna fått balansera upp omfördelningen.

Enligt representanter för förvaltningen och Barn-och ungdomsnämnden har Karlstads kommun omkring 100 förstelärare. Tjänsten innebär först en visstidsanställning som sedan övergår till en tillsvidaretjänst och innebär ett uppdrag att leda ämnesnätverk och arbeta för kompetensspridning. Försteläraretjänsterna är fördelade på ämnen och inte på skolenheter. Enligt representanter för förvaltningen fanns det inga skäl att ifrågasätta spridningen av förstelärare mellan skolenheterna när tjänsterna först inrättades, då lärare på skolenheter med låga resultat också fick dessa tjänster. Under tid har dock lärare flyttat mellan skolenheter och därför har det uppstått en viss snedfördelning av förstelärare mellan skolenheterna.

2017-03-02

6 (13)

Dnr 400-2015:7429

Även representanter för Barn- och ungdomsnämnden uppger att det har uppstått en viss snedfördelning mellan skolenheterna beträffande förstelärtjänsterna. De uppger dock att det har förts diskussioner och lämnats förslag om att rikta förstelärare mot så kallade utanförsområden och på så vis i högre grad utforma tjänsterna ur likvärdighetssynpunkt.

Uppföljning av hur lärarresurser används

Av insänd dokumentation framgår att Karlstads kommuns modell för resursfördelning bygger på att rektorerna inom ramen för tilldelade medel ansvarar för att bemanna och organisera sin skolenhet. Enligt representanter för förvaltningen vill de inte vara för "klåfingriga" och tala om för rektorer hur de ska använda tilldelade resurser, men att de måste försäkra sig om att rektorerna använder pengarna på avsett sätt.

Av insänd dokumentation framgår att uppföljningen av skolenheternas verksamhet och resultat sker bland annat genom de så kallade resultatdialogerna som sker årligen. I resultatdialogen som avser skolenhetsnivå träffar skolområdeschefernas rektorer och ett urval lärare. Utgångspunkten för dialogen är kommunens egna framtagna skolblad i vilka skolans resultat i form av betyg, nationella prov, svar i elevenkäter och resurser redovisas. I skolbladen redovisas också skolans utveckling under en femårsperiod.

Enligt uppgift från representanter för förvaltningen sammanfattas och dokumenteras dialogerna med skolenheterna och utgör sedan underlag för en dialog på huvudmannanivå. Denna dialog sker mellan utbildningsdirektören och skolområdescheferna, vilken i sin tur dokumenteras och tillsammans med dokumentationen från dialogen med skolenheterna utgör underlag för dialog med Barn- och ungdomsnämnden. I dialogen på nämndnivå deltar förutom representanter för förvaltningen också rektorer, men även fackliga företrädare kan delta. Dialogen på nämndnivå dokumenteras. Utöver dialogen gör ansvariga politiker också verksamhetsbesök i skolenheterna.

Enligt representanter för förvaltningen är det i resultatdialoger som frågor om användningen av resurserna tas upp, vilket också inkluderar hur lärarresurser används. I dialogerna problematiseras resursanvändningen utifrån frågor om varför rektorerna har arbetat på ett visst sätt och genom att visa rektorerna hur måluppfyllelsen ser ut mellan skolenheter och mellan olika klasser på en och samma skolenhet. Vidare framkommer i intervjun med representanter för förvaltningen att dialogen behöver göras mer utmanande då formen för uppföljning nu har fått acceptans och är efterfrågad av enheterna. I det avseendet framhålls att dialogerna behöver riktas mot frågor om hur rektorerna har valt att organisera undervisningen med hänsyn till lärares behörighet och att resultat ställs i relation till lärares behörighet och skicklighet. Representanter för Barn- och ungdomsnämnden uppger också att det finns ett behov att öka fokus på frågor om enheternas användning av tilldelade resurser, och att det framförallt behövs en fördjupad diskussion om vilka effekter det så kallade förstärkta strukturbidraget som riktas till särskilda stadsdelar har.

2017-03-02

7 (13)

Dnr 400-2015:7429

Intervjuerna med rektorerna ger olika bilder av i vilken utsträckning användningen av resurserna diskuteras. En rektor uppger att det förs en dialog med skolchefen som innefattar hur resurser har använts och varför vissa satsningar har gjorts. En annan rektor uppger att det i hög grad är hen som lyfter vilka frågor som diskuteras och att det ofta blir utifrån vad enheten för tillfället arbetar med. Rektorn uppger dock att relationen med förvaltningen bygger på tillit och förtroende och att förvaltningen för några år sedan var mer aktiv i förhållande till ledningen för skolenheten.

Kompetensutveckling och kompetensförsörjning

Av insänd dokumentation framgår att Karlstads kommun initierar och erbjuder skolenheterna en rad olika insatser för att säkerställa lärares kompetens i olika avseenden. I skrivelser om kompetensutveckling i kommunens egna sammanställningar av kvaliteten i grundskolan framgår att olika insatser motiveras med bland annat hänvisning till att förbättra måluppfyllelsen och vilka vinster det kan ge för undervisningen.

Enligt representanter för förvaltningen och Barn- och ungdomsnämnden diskuteras behov av kompetensutveckling på enheterna i resultatdialoger som nämnd och förvaltning har med rektorer och lärare. Enligt representanter för förvaltningen får rektorerna göra prioriteringar om vilka insatser som skolenheten vill delta i och hur omfattande deltagandet ska vara, till exempel hur många lärare som ska delta. Detta bekräftas i intervjuerna med rektorerna.

Karlstads kommun har tagit fram en plan för hur de ska möta det kompetensförsörjningsbehov som finns, dels på kort sikt, dels på lång sikt. I planen anges prognos över rekryteringsbehovet mellan åren 2017–2021 samt vilka övergripande insatser som ska vidtas. Insatser som nämns är bland annat att kommunen ska delta i arbetsmarknads- och rekryteringsdagar på i första hand Karlstads universitet, utveckla kanalerna för rekrytering samt ett målinriktat arbete mot nyanlända som har utbildning och erfarenhet inom utbildningsområdet. För att behålla lärare anges att en uppgradering av löner ska fortsätta, fortsatt utveckling av karriärtjänster, att tillsvidareanställning ska kunna ske även om tjänsteunderlaget är begränsat samt satsningar på en god arbetsmiljö och möjligheter till kompetensutveckling.

I intervjuerna beskriver representanter för förvaltningen också att det är viktigt att få människor intresserade av läraryrket. De framhåller i det avseendet att vikariat är strategiskt viktigt, då det kan skapa intresse för yrket. Därför pratar de med enheterna om vikten av att vikarier blir väl bemötta. Vidare arbetar kommunen medvetet med att kunna erbjuda ungdomar yrkespraktik i den kommunala sektorn och arrangerar yrkesmässor för ungdomarna, i syfte att de ska se att kommunen är en attraktiv arbetsgivare.

2017-03-02

8 (13)

Dnr 400-2015:7429

2. Utgår rektor vid planering och faktiskt nyttjande av lärarresursen från kunskap om skolenhetens behov?

2.1 Stodeneskolan

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att fördela lärarresursen fungerar väl i vissa delar men behöver utvecklas i andra delar. Eleverna undervisas i hög grad av behöriga lärare. Det finns dock ett ämne där eleverna undervisas av en lärare som saknar behörighet i ämnet, trots att det finns ämnesbehöriga lärare att tillgå i skolenheten.

Skolinspektionen bedömer att rektorn har en god bild av lärarnas kompetens, men att rektorns kunskap om lärarnas reella kompetens skulle kunna förbättras genom att i högre grad observera undervisningen. Skolinspektionen bedömer att lärarna vid skolenheten ges en adekvat kompetensutveckling och att denna motsvarar skolenhetens behov.

Rektorns bild av elevernas förutsättningar och behov samt lärares kompetens

Av dokumentation, intervjuer med lärare och rektorer framgår att rektorn har ett system för att följa upp elevernas behov och förutsättningar. Detta görs genom regelbunda avstämningar med elevhälsan, klasskonferenser en gång per termin där måluppfyllelsen följs upp och olika testresultat i ämnena svenska och matematik. Genom det digitala verktyget i vilket måluppfyllelsen rapporteras in av lärarna har rektorn också möjlighet att följa måluppfyllelsen i samtliga årskurser och ämnen. Vid besöket anger rektorn, som är nytillträdd sedan början av terminen, att hon inte har använt detta verktyg så mycket ännu, utan mer förlitat sig på möten med elevhälsan.

Innan rektorn tillträdde tjänsten hade rektorn en överlämning med den förra rektorn, och fick på så vis information om lärarna. Enligt lärare och rektorn har också "lära känna"-samtal ägt rum med majoriteten av skolenhetens lärare. De lärare som inte fick ett sådant samtal har dock haft medarbetarsamtal med rektorn. Enligt intervjuade lärare var rektorn vid samtalen påläst, men fick också ytterligare information. Utöver det deltar rektorn också i olika pedagogiska möten och konferenser som hålls vid skolenheten.

Fördelning av lärarresursen vid skolenheten

I skolenheten är lärarresurserna fördelade olika beroende på årskurs. I årskurserna 1 och 5 tillämpas ett så kallat mentorskap. Dessa årskurser har större elevgrupper men genom mentorskapet ansvarar tre lärare för två klasser i respektive årskurs. Enligt rektorn är visionen att kunna införa mentorskap i samtliga årskurser, inklusive förskoleklass, då det är mer hållbart än klasslärarsystemet. Fördelen med mentorskapet är enligt rektorn att det finns fler lärare i förhållande till en elevgrupp och att det skapar utrymme för flexibilitet. Konkret innebär mentorskapet att lärarna fördelar sin tid och

2017-03-02

9 (13)

Dnr 400-2015:7429

schemaläggning efter behörighet och det finns goda möjligheter att dela upp i olika grupper efter behov, enligt rektorn. Av intervjuer med lärare framgår att eleverna delas in i mindre grupper, men också att lärarna kan dela upp undervisningen i ett ämne utifrån sitt eget intresse och där de kan bidra på bästa sätt.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att behörighet i ämnet är den främsta principen när lärarresurser fördelas i skolenheten. För årskurs 6, i vilken inte mentorskapet tillämpas, innebär det att lärarna undervisar varandras klasser i vissa ämnen så att eleverna får en ämnesbehörig lärare. Andra principer för fördelningen av lärarresurser kan enligt intervjuade lärare vara lärarens engagemang för ett ämne och arbetsbelastningen i övrigt. Lärare framhåller dock att rektorn är mån om att ha en bra grundbemanning och en planering som gör att det inte uppstår akuta insatser för att täcka upp bemanningen. Enligt rektorn ger möten i elevhälsan underlag för dels stödinsatser, dels omfördelning av lärare. Rektorn uppger att det har skett omfördelningar i syfte att stötta en elev under den korta period rektorn har varit i skolenheten.

Enligt dokumentation har skolenheten en hög andel lärare med lärarlegitimation och eleverna undervisas i hög grad av behöriga lärare. Av dokumentation och intervjuer med såväl rektorn som lärare framgår dock att det finns en legitimerad lärare som inte har behörighet i ett ämne men som ändå undervisar i det ämnet, trots att andra lärare har behörighet i ämnet. Att läraren undervisar i ämnet beror enligt läraren på hans engagemang för ämnet och att andra lärare inte gärna vill undervisa i det.

Säkerställandet av lärarresursens kompetens.

Av insänd dokumentation, intervjuer med rektorn och lärare framgår att lärarna har deltagit i olika kompetensutvecklingsinsatser under de senaste åren. Lärarna har exempelvis fått kompetensutveckling i ämnet engelska, då skolenheten bedömt att undervisningen i det ämnet måste utvecklas ytterligare för att höja måluppfyllelsen. Innevarande år deltar lärare vid skolenheten i Läslyftet, en insats som benämns "skriva sig till lärande" och i fortbildning om särskilt begåvande elever samt insatser som gäller värdegrundsfrågor. Vidare har det vid enheten skapats ämnesgrupper för naturorienterande ämnen, engelska och matematik för att stärka lärarnas bedömningskompetens och arbete med individuella utvecklingssamtal. Ämnesgruppen för matematik är ett resultat av Matematiklyftet, vilket de flesta av enhetens lärare deltog i och som de uppskattade. Ämnesgruppen är i det avseendet ett sätt att arbeta vidare med kompetensutveckling i ämnet matematik. Av intervjuer med lärare framgår att de olika ämnesgrupperna anses ha en positiv betydelse för det kollegiala lärandet.

Av dokumentation framgår att olika kompetensutvecklingsinsatser motiveras utifrån skolenhetens behov. Rektorn framhåller i insänd dokumentation att vissa insatser har haft en effekt, exempelvis att de satsningar som gjorts på undervisningen i ämnet engelska har gett positiv effekt på måluppfyllelsen. Av den anledningen fortsätter skolenheten med insatser i det ämnet, utifrån ambitionen att förbättra måluppfyllelsen ytterli-

2017-03-02

10 (13)

Dnr 400-2015:7429

gare. Även Matematiklyftet har inneburit förbättrad måluppfyllelse, men också att lärare har diskuterat lämpliga läromedel till undervisningen enligt intervjuade lärare.

Det som enligt lärare möjligen saknas i förhållande till skolenhetens behov är kompetensutveckling i ledarskap, insatser för att stötta nya lärare och tid för att lära sig ny teknik som skolenheten har utrustats med. Lärare framhåller dock att rektorn ser positivt på kompetensutveckling och har gett lärare möjlighet att fortbilda sig när de så har önskat.

Rektorn har presenterat en plan för kompetensförsörjning för läsåret 2016/17. I den finns kompetensutvecklingsinsatser angivna, men den innehåller inget om kompetensförsörjning som avser strategier för rekrytering av lärare. Av intervjun med rektorn framgår att det har förts diskussioner om hur personalen bemöter vikarier och studenter från universitetet så att de uppfattar Stodeneskolan som en attraktiv arbetsplats. Rektorn uppger också att lönen är viktig vid nyrekrytering och att det finns konkurrens med närliggande kommuner i det avseendet. Rektorn framhåller att kompetensförsörjning kräver ett samlat strategiskt arbete från kommunen.

2.2 Kronoparksskolan

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att planera och fördela lärarresurserna i hög grad fungerar väl. Rektorn har en samlad och aktuell bild av elevernas behov och fördelar lärarresurser så att de möter elevernas förutsättningar och behov. Rektorn har också en samlad och aktuell bild av lärarnas kompetens. Vidare bedömer Skolinspektionen att arbetet med kompetensutveckling av lärare fungerar på ett bra sätt och att det finns en strategi för att säkerställa kompetensförsörjningen.

Rektorns sätt att få en aktuell och samlad bild av elevers förutsättningar och behov samt lärares skicklighet

Av insänd dokumentation framgår att rektorn har ett system för att följa upp elevernas behov och förutsättningar. Uppföljningen sker på olika sätt och vid olika tidpunkter under året och innefattar bland annat kunskapsuppföljningar, utvärdering och analys av skolans arbetsplan vid bestämda tillfällen samt klassgenomgångar i vilka elevernas måluppfyllelse behandlas. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att de regelbundna elevhälsomötena är ett viktigt instrument för rektorn att få reda på elevers behov, främst på individnivå.

Enligt intervjuade lärare har rektorn en kunskap om dels vilka utbildningar de har, dels deras reella kompetens. Lärarna beskriver rektorn som närvarande i verksamheten, att rektorn gör besök i klassrummen och samråder med lärare samt samtalar med elever och vårdnadshavare. Rektorn genomför också medarbetarsamtal med lärarna, där rektorn enligt lärare har "raka frågor" om vad lärare behöver utveckla.

2017-03-02

11 (13)

Dnr 400-2015:7429

Rektorn uppger att det finns en förteckning över lärarnas utbildning och att hon även har tillräcklig information om lärarna för att avgöra deras skicklighet. Lärarnas skicklighet bedömer rektorn på olika sätt, bland annat genom hur väl läraren lyckas med måluppfyllelsen, men också genom samtal med elever och genom besök i klassrummet. Besöken i klassrummen sker enligt rektorn utifrån ett elevperspektiv, vilket handlar om att observera om eleverna får det som de ska ha i undervisningen, exempelvis stöd eller olika anpassningar.

Rektorn uppger även att hon kontinuerligt följer lärarnas planeringar av lektioner genom en digital plattform. I denna plattform skriver lärare sina planeringar för lektioner och olika moment och anger även sina analyser och reflektioner efter genomförandet. I regel kommenteras detta av två andra lärare. Enligt rektorn läser hon alltid lärarnas planeringar och de andra lärarnas kommentarer på planeringen. Rektorn ger själv kommentarer och om hon reagerar på något tas det upp i samtal med läraren.

Fördelning av lärarresursen

Av insänd dokumentation framgår att det finns fyra arbetslag i skolenheten, vilka samtliga omfattar förskoleklass till och med årskurs 3. Utgångspunkten är att eleverna knyts till ett av arbetslagen från och med förskoleklassen till årskurs 3. I skolenheten tillämpas ett så kallat tvålärarsystem i förskoleklass och årskurs 1. Syftet med detta system är att i högre grad gynna elevens kunskapsutveckling i grundläggande språk- och matematikkunskaper och säkerställa att det finns rätt behörighet för undervisningen, samt att bättre möta olika behov hos eleverna. För årskurserna 2 och 3 finns som grundbemanning en lärare per klass som stöds av en fritidspedagog. Det finns dock en vision om att tvålärarsystemet från och med nästa läsår också ska omfatta årskurs 2. Vidare har varje arbetslag en speciallärare på 50 procent som dels arbetar med elever, dels handleder lärare.

Enligt insänd dokumentation har rektorn under två års tid medvetet ökat antalet lärare och minskat antalet elevassistenter. Det finns dock lärare som saknar behörighet i enstaka ämnen och som tillsammans med en behörig lärare undervisar i de ämnena. Rektorn uppger att det i förekommande fall är den behöriga läraren som tar ansvar för planeringen och skriftliga omdömen. Rektorn uppger också att arbetslagen är sammansatta för att särskilt tillgodose behörigheten i ämnet teknik där undervisningen ofta sker i tvärgrupper och där planering och kvalitetssäkringen av undervisningen utförs av de behöriga lärarna i respektive arbetslag. Fritidspedagogerna har behörighet i vissa ämnen och deras roll i klassrummet är att exempelvis stötta arbetet med att ge elever extra anpassningar. Rektorn understryker att fritidspedagogerna ska ha en tydlig roll i klassrummet och inte ses som en resurs i största allmänhet.

Av insänd dokumentation framgår att omfördelning av lärarresursen främst görs när elever behöver extra anpassningar eller särskilt stöd under en period, vilket i huvudsak föranleds av beslut på de regelbundna elevhälsomötena. Det har enligt rektorn även

2017-03-02

12 (13)

Dnr 400-2015:7429

skett omfördelning av lärare för att på klassnivå bättre möta elevernas behov och förutsättningar.

Säkerställandet av lärarresursens kompetens

Av insänd dokumentation och intervjuer med rektorn och lärare framgår att lärarna har deltagit i olika kompetensutvecklingsinsatser under de senaste åren. Kompetensutvecklingen har exempelvis varit deltagande i Matematiklyftet, vilket var en kommunövergripande insats men som också motiverades med svaga resultat i ämnet. Insatser har också gjorts vad gäller frågor om individers och arbetslags utveckling, i så kallat lågaffektivt bemötande och om särskilt begåvade elever. Innevarande läsår deltar lärare från skolenheten i bland annat Läslyftet, projektet "skriva sig till läsning" samt i en fortsättning av kompetensutvecklingsinsatser som handlar om särskilt begåvade elever. Det som i huvudsak bestämmer vilken kompetensutveckling som lärarna får är en analys av vilka utvecklingsområden skolenheten har, vilket är en analys som bygger på uppföljning av arbetsplan, diagnoser, resultat på nationella prov och vad som framkommer vid klassgenomgångar. Även vid medarbetarsamtal med lärarna förs en diskussion om vad lärarna och skolenheten behöver för kompetensutveckling.

Enligt intervjuade lärare betonar rektorn vikten av det kollegiala lärandet och att lärarna på enheten har mycket att lära av varandra. Rektorn uppger att en kompetensutvecklingsinsats måste leda till någon form av förändring och att diskussioner mellan kollegor är en bättre kompetensutveckling än enbart deltagande i föreläsningar. Enligt rektorn får lärare som deltagit i kompetensutveckling redogöra för vad det har gett dem. Lärare som Skolinspektionen har intervjuat uppger att skolenheten har varit och fortfarande är inne i en period av mycket kompetensutveckling och att det har en tendens att minska utrymmet för mer spontanta möten lärare emellan och kring exempelvis planeringsfrågor. Genom deltagande i olika kompetensutvecklingsinsatser får dock lärare möjlighet till erfarenhetsutbyte med lärare från andra skolor, enligt rektorn och lärare.

Av intervjuer med lärare framkommer att rektorn har arbetat för att vända en negativ bild av skolenheten, vilket är ett arbete som har givit resultat. Detta arbete har enligt lärare handlat om att rusta upp skolan och på så vis visa att den är viktig samt ge lärarna positiv förstärkning för det arbete de utför. Enligt uppgift från rektorn var det för några år sedan knappt hälften av eleverna i upptagningsområdet som sökte sig till Kronoparksskolan, medan det i dag är över 90 procent. Rektorn uppger också att det numera är attraktivt att vara lärare vid skolenheten och att de har många sökande på de tjänster som erbjuds samt att det finns exempel på lärare som accepterat lägre lön än vad hen hade på sin förra arbetsplats. Enligt rektorn är lärarnas kompetens och engagemang vid skolenheten viktigt för att enheten ska uppfattas som en bra arbetsplats. Detta framgår också av insänd dokumentation, i vilken en kompetensutveckling med hög ambitionsnivå framhålls som ett viktigt instrument att skapa konkurrensfördelar i rekrytering.

2017-03-02

13 (13)

Dnr 400-2015:7429

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2 mars 2018** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat.

Huvudmannen ska dessförinnan, inom två månader från beslutet, **2 maj 2017**, inkomma med en uppföljningsbar planering av hur man avser att arbeta för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om tydliga avstämningpunkter under arbetets gång.

Redogörelserna skickas till Skolinspektionen, Ronny Högberg, Box 330, , 581 03 Linköping per post eller per e-post, ronny.hogberg@skolinspektionen.se samt skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarie-nummer för granskningen (dnr 400-2015:7429) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Ronny Högberg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1 Författningsstöd